

лицу, па да ми одговориш на свашта што те я упитањ. Све праву и чисту истину да ми кажеш, и да се небоиш да ћеш ме озлоедити сь тимъ, што ћеш ми истину у очи рећи. Ако изъ кога было узрока и найманъ што одъ мене затаиш, имаћу на тебе злу волю.“

Слуга се учини и невештъ томе што е баронъ тако узкипио. Посади се на столицу, на коју му е прстомъ показано.

„Мирко,“ започне Албрехтъ, „сети се оногъ негдашнѣгъ времена, кадъ си ты мой гласноша быо до куће шумарове у Хаерсвиду —“

„Кадъ сте ме сь писмама и порукама кукавной Катарини слали?“ запыта Мирко нешто унтрено. Па онда потишимъ речма придода: „онога времена я се јошъ тако добро опоминѣмъ, каогодъ да то нѣ пре него јуче было. Кукавна Катарина!“ уздане онъ. „Немогу е никадъ прежалити!“ прогунђори крозъ зубе.

„Па ко е кривъ нѣной несрећи?“ запыта Албрехтъ. „Ко е наврати, да о момъ владаню криво мисли? Ко јој усели у главу да о мени сумня? Ко отцу моме уврти у мозакъ кокакве будаласте мисли, те самъ морао одъ нѣга крити мое тайно венчанѣ, ако нисамъ радъ быо да нѣговъ гнѣвъ и нѣгово проклетство на себе навучемъ?“

„Нико другій, до Просперъ!“ промрля Мирко. Она прна калуђерштина самъ е кривъ у целой той несрећи. Кадъ сте вы по заповести вашегъ господина отца одпотовади у Бечъ, где сте се готово по године задржали, я самъ онда калуђера оногъ често виђао у усамљной кући шумаровой. Подъ тимъ изговоромъ кобеяги да Катарину ублажуе и теши, бывао е сь нѣоме на само — я самъ преслушнуо еданпуть иза ладника. Чуемъ ню где башъ гласно плаче и крозъ плачъ говори: „я самъ нѣгова жена, я немогу веровати, да е онъ мене оставио!“ И само се дае мислити, шта е онъ нѣой морао пре тій речій говорити.“

„То си ты мени већ причао, Мирко! Садъ приповеди ми све поредомъ како е утекла — то самъ радъ данасъ јошъ еданпуть саслушати, морамъ саслушати, па да после самъ у себи разуђенѣ имати могу.“

„Заповедили сте ми да имамъ позоръ на Катарину докъ сте вы у путу и у послу. По заповести той владао самъ се я точно, и у шумаровой кући свакиј данъ у послу самъ се нашао. Драгій господине, Катарина како види мене све јој е жалѣ бывало, све е блѣја долазила, одъ оне нѣне пређашиѣ веселости нѣ ни трага было, него ћутѣћи и дрмећи вукла се текъ овамо-онамо. Прикучимъ се еданпуть я нѣой и тео самъ е поублажити поздравомъ одъ васъ ако и нисамъ никаквогъ добіо.“

„Дакле одъ сви мои писама ни едно нѣ дошло у твоје руке?“

„Ни цигло, господине бароне.“

„Казуй даѣ!“

„Прикучимъ се дакле Катарини башъ кадъ е она замислѣно седила подъ ладникомъ, где сте вы сь нѣоме често разговоре водили. Кадъ угледа мене, трже се као да јој у еданъ ма' нешто бы — па онда зацени се одъ плача. Сь тугомъ на срцу изкажемъ јој одъ мене измишлѣный поздравъ. „Могу ли я то веровати?“ запыта она а сузе

јој лиу низъ образе. Веруйте ми илада господична Катарина! реко я, еръ онда нисамъ јошъ знао да е она већ ваша госпоя. „Дажешъ! дажешъ!“ упаде ми она у речъ као да нѣ у свой памети. „А ако и говоришъ истину, сь тимъ онъ мене само залуђуе, да я ћутимъ и нѣга јавно не обтужимъ! Но тога нема се бојати,“ придода осмеуђи се, кои е смей крвь у мени смрзавао. „Свештеникъ е одавно умрѣо, кои насъ е тайно венчао -- али не, кадъ бы башъ и сведочанства имала, опетъ я небы противу нѣга устала. Може онъ слободно венчати се са својомъ богатомъ господичномъ, кою му е отацъ изабрао, я нећу јошъ дуго живити!“ — Оде изподъ ладника, а я се нисамъ смео усудити да јој јошъ што рекнемъ. Лето прође, дође есень а васъ јошъ небы. Служители по двору причаше обистомъ, да ћете се вы у Бечу оженити. На то одемъ я опетъ у еданъ данъ шумаровой кући. Кадъ се прикучимъ башти, видимъ Катарину. Ахъ, господине бароне, уплашио самъ се кадъ самъ е видио, ни наликъ нѣ была на ону Катарину. У лицу е была бледа и мршава, погледи велики' нѣны очію —“

„Остави се тогъ описиваня!“ прекине му речъ Албрехтъ. „Преповеди како е побегла — путовала у Бечъ!“

Мирко е извадио быо свою мараму и брисао себи сузе.

„Чимъ ме е угледала Катарина,“ продужи онъ нешто дирнутъ даѣ, „а она зграби мене за руку и одведе ме подъ ладникъ. Затимъ догодило се оно што самъ вамъ одпре више пута приповедао. „Ако ты нећешъ самномъ у Бечъ ићи, я одо сама!“ говорила е у невољи. Молбама нѣнимъ нисамъ могао даѣ противити се, кадъ паде на колена моя грлити стаде. Она е госпоя твога господина, помислимъ у себи, па ако е нѣму одведешъ, учинићешъ свою дужность; морашъ се о нѣой бринути и чувати е па зато несмешъ е пустити да оде сама. Тврдо дакле уговоримо да сутра пођемо, еръ я мого' разумети да Катарини нѣ до даѣгъ одлаганя. И самъ случай некій буде ми у том' на руци, еръ кадъ се у дворъ вратимъ, кажу ми, да я сутра имамъ ићи у Бечъ моме господину, кои ће оданде да пропутуе по Талианской. У сунчевъ рођай я самъ быо спремиѣнъ кодъ куће шумарове. Катарина е већ чекала ме, носѣћи некій малый завезакъ. Она е потайпо изъ куће изкрала се, и, као што ми е казивала, отцу писмо оставила, у коме му явля кудъ е отишла. Око подне изиђемо на великій друмъ. Погодимъ една кола и тако смо путовали до ноћи. Катарина нѣ имала никако мира; пре нег' што се разсвануло кренули смо се већ на пугъ. Ахъ, господине бароне, како се кукавно оно створенѣ напатило! Нитъ е што вла ни пила, него некомъ страшномъ тугомъ мучена, непрестано е само навалывала, да се што брже путуе. Кажемъ јој да се еданъ данъ одморимо, еръ самъ познао да е башъ обистомъ болестна — бадава, претила е да ће сама ићи ако е я нећу пратити. Было намъ е јошъ еданъ данъ путоваја до Беча, а она се тако поболе да самъ морао сь нѣоме свратити се у еданъ манастиръ, кога побожне калуђерице, као што ми казиваше, само око болестника устаю и негую јѣ. Нико незапыта одакле е Катарина и шта е она — видише нѣне мукѣ и примише се иѣ као да су е родиле. Я заостанемъ у одной крчми, коя е онде близу бы-

да. Кадъ самъ е сутра данъ тео обиѣн, казаше ми да е ону ноћ мртво дете мужко родила. Нисамъ тео ни њи нѡй него се вратимъ у крчму, за кою самъ казао едной калуђерици. Онай данъ напишемъ вама прво писмо. Истога оногъ дана дође ми гласъ изъ манастира да што брже идемъ онамо Катарини, ерь е нѡй врло тежко. Кадъ самъ у њедію њѣну ушао, нађемъ е, она се готово съ душою бори. Ништа ми ніе могла казати, до само: „я му праштамъ, некъ ме се сети, была самъ му верна до гроба!“ Докъ су две калуђерице читале молитве она издана. Сутра данъ и она и дете у едномъ сандуку лежали су. Я самъ навальивао да не ите са саранъиванѣмъ, ерь мужъ покойниче мораће доћи; чекали су три дана, а вы, господине бароне, недођосте, зато су мртваци морали саранити њй. Съ тугомъ отиснемъ се самъ у Бечъ. Знате, онда самъ башъ дошао, кадъ сте мое писмо читали. — Вы сте съ пута быди дошли, на коме сте осамъ дана далеко одъ Беча были. На два дана после тога были сте већ на гробу ваше супруге, где сте се заклели, да се страшно осветите оному злонамерному опадачу. На онда, да бы вамъ се мало разгалило, отишли сте путовати по Талианской. На годину дана после вратимо се и вашегъ отца упоамо.“

Мирко уђути. Чинило се да га е приповеданѣ ово одвећ у срце дирнуло. На длану су му се видиле сузе съ очію и образа убрисане. Албрехтъ усплаилено загледао се быо преда-се.

„Мирко,“ проговори онъ у еданпуть, „я самъ велику едну погрешку учинію, што одъ настоятельке манастира умрло писмо нисамъ узео. Е л' истина, ты на све твоє казванѣ можешъ се и заклети?“

„Одъ свегъ срца, господине!“ одговори слуга. „Но то неће быти ни нужно, кадъ добіете писмено изъ манастира званично потврђено, кое вамъ се неможе одреѣи. Господине бароне, та кукавна Катарина тако ти'о и мирно лежи у евоме гробу, да вы слободно можете држати да сте удоваць, и да, безъ и найманѣгъ презаня, можете се у име Божіе женити. Ообаците одъ себе све туге, на прѡвеселѣте се и проживите овога света.“

„Мирко,“ проговори Албрехтъ, „у Шпани су мени показали еданъ листъ, кои е Катариномъ рукою написанъ, а година 1840. на њму стои.“

„Ко вамъ га е то показао?“ запята слуга напрасно. „Господинъ Функаль, онай високій сувый человекъ. То бы ми морало осведочити, да моя жена іошъ е жива.“

„То неможе быти, господине бароне!“ повиче Мирко жестоко. „На ту руку я бы морао быти дажа. Ахъ, да самъ кукавну Катарину съ моимъ животомъ могао избавити, да самъ е могао крепку и здраву къ вама у Бечъ одвести! Онай е человекъ варалица.“

„Ево листа тога, кога си іой ты и однео — на другой страни стои одговоръ.“

Албрехтъ донесе онай листъ изъ амалине кнѣжице. Мирко га зачуђено промотри.

„Ово е свакояко вашомъ рукою написано, господине бароне, а ово опетъ катарининомъ; ади васъ я опомиѣнѣнъ на Проспера — ту има ѣаволскій некій умишляй, тимъ е великій угурсузулкъ на дву —“

„Кога мы морамо одкрити и наћи! Спрями се, іошъ данастъ да пођешъ у манастиръ, да ми донесешъ одонудъ писмено. У Бечу ѣешъ писмо мое застати, кое ѣете упутити где ѣешъ ме наћи.“

На два сата после тога Мирко оде изъ обиталишта, да поштомъ отисне се на путь у Бечъ. Албрехтъ се быо утишао, знао е да му е слуга веранъ, кои е съ њиме свудъ одію, и ніе могао ни найманѣ што посумняти, да бы се слуга истый у какву превару упустію. Какавъ поводъ као могао бы онъ имати, да иде противу свога господина, кои му е готово пріятель а не господинъ? Миркову верность и поштенѣ онъ е доста и доста реди искушао; Мирко е шта више пробитачну женитбу, са имуѣномъ удовицомъ некомъ, ообацію само да може кодъ свога господина остати. А и о амалиной любви ніе му се дало двоумити; она му е у великомъ писму едномъ одкрила све свое потайне невоћ и съ тимъ навратила га те е онакій разговоръ имао съ грофомъ. Придодаемо іошъ овде, да е онъ оно, што му е одкрила Амалія у писму, срочио са онимъ што онъ зна, па да е на њѣгову радость пронашао, да е отаць амалинъ съ њѣговимъ любовно живію. Одовудъ се дознае зашто е онъ устао онако на грофа Функала, као и то, одкудъ онъ зна за неке ствари, кое му ніе одкрила ни казати умела Амалія. Онъ се тога држао, да е грофъ све употребію, само да амалину волю и желю потре, а да е онъ такогъ чега латио се, ніе му ни мало у чудо было, кадъ се сети само оне њѣгове вайкадашнѣ за туђимъ иманѣмъ пужиѣ. Осимъ тога титоръ мора быти да нема никакве безусловне тестаменталне власти надъ своіомъ пушиломъ кадъ е наморава некимъ подозреваняма, а не своіомъ важношчу, коіомъ се хвалию.

Одма по одлазку слугиномъ дође Бархонъ; онъ донесе ово неколико речіцъ написаны одъ Амаліе:

„Быђу на вечерню у цркви — нађите се и вы тамо.“ И пре нег' што е време было, ватрено любеѣій Албрехтъ нашао се на месту. Црква колика е велика, пуна е была свои' верны, кои тако назване мале светинѣ, на предикаоницу принешене скупочености чудеѣи се гледали су. И време и место за потайный разговоръ были су сасвимъ као што треба. Са срцемъ узнемирено куцаюћимъ прегледао е онъ едну по едну гомилу молеѣи' се, ишао е одъ олтара до олтара, одъ ступца до ступца — Амалію ніе могао нигди да види. По высокимъ тремовима почео се већ быо сутонъ ватати, а онъ онда усмотри неку у црно обучену женску предъ усамѣннимъ олтаромъ; она се осврне натрагъ — то е была Амалія. Уздрктанъ клекне и онъ поредъ њѣ на басамакъ одъ камена.

„Амалія!“ шапне онъ.

„Чувай се, драгій мой, епо и грофа где се Богу моли. Имамо само два минута іошъ —“

„Амалія, отресте се вы одъ оногъ человека, айдѣте заимномъ као моя супруга, иманѣ нама нетреба — я самъ имуѣнъ и самъ свой.“

„Самъ свой?“ запята она, а њѣни тужни погледи сусретну се съ њѣговима, погледи, коп су издавали, да она налази се у страшномъ двоумлю.

„Заръ вы мени неверуете?“ запята онъ ню опетъ

дрктуѣи. „Амалія, животь мой или смрть стов за оным на што се вы склоните!“ Веруйте вы моіой топлој, усрдной любави! Пржеалите ваше имаѣ — али немойте ме пусти-ти да самъ вратимъ се одавде!“

Съ погледима кои су е молили гледао е у ню — у нѣ су очи пуње быле суза, а умилный гласъ дрктао е докъ му е ово одговорила:

„Албрехте, немогу я садъ съ вама ѣни!“

„О, вы мене нелюбите! Я самъ радъ васъ, само васъ има-ти. На смрть ме шильте, ако поѣмъ а незнамъ на чему самъ!“

„Я васъ любимъ, Албрехте; но пожалите ме!“ вцала е она поти'o. „Ахъ, морамъ вамъ дакле поверити, неможе-ли се другчіе! Заръ нисте ништа вы іошъ дознали? Я самъ држала да ѣе се грофъ съ тимъ мало узтукнути, што самъ вама мое тайне поверила и замолила васъ да ме браните — али съ тимъ самъ сасвимъ наопако учинила — я самъ се садъ дотле уверила, да она стра'овита людескара има мене сасвимъ у своіой власти. Онъ може и мени и вама главе доѣи.“

„Амалія, нетреба мы да се плашимо празны претный съ ѣима и мени и вама казую за нешто чега нема на ово-ме свету. Шта може онъ съ моіомъ супругомъ чинити? Шта може одъ васъ друго осимъ вашегъ иманя одузети?“

„Дошао му е синовацъ, онай Функаль што сте га вы ранили —“

„Знамъ я. Онъ се врти око васъ, а вы, Амалія, чини ми се неодобацате —“

„Я самъ у Шпай омишляла се ко е онъ, па зато ни-самъ могла башъ упреко одбити га, ако ми и есте мржіи было одъ ѣавола.“

„Амалія, дай да мы нашъ разговоръ пречистимо!“ на-вали Албрехтъ молити е. „Айдете вы самномъ, да се мы іошъ вечерасъ одавде на путь кренемо, па докъ насъ грофъ стигне, дотле сте вы моя тепло любеѣа супруга! Заклинѣмъ вамъ се ето овде предъ онымъ што е распеть, кодъ кога ногу мы садъ клечимо!“

„Албрехте, да се неѣете вы каяти кадгодъ што се тако кунете?“ запыта га видльвимъ покретанѣмъ.

„Никадъ, Амалія, никадъ!“ проговори онъ у бунцаню.

„Е добро, мы ѣемо одпутовати али не еднимъ пу-темъ. Кажите садъ кудъ я да идемъ.“

Две черте изъ Вашингтоновогъ живота.

II.

Едногъ дана ѣѣаше улицомъ по Филадельфи некій чо-векъ, кои е и по самой споляшности изгледао, да е отмѣ-но у вароши лице. Наеданпутъ ступи къ ѣѣму еданъ мла-диѣъ, бледъ, пунъ туге и жалости, и замоли га, да бы му што уделіо. Овай га добро погледи и види, да младиѣъ тай никако просіаѣкъ быти неможе, но мора да га е судба ѣесреѣнимъ учинила.

„Вы ми никако неизгледате, да сте просіаѣкъ. Шта васъ е нагонило, да по улицамъ помоѣъ тражите? Будите искрени спрамъ мене и кажите ми истину, али само исти-

ну е Баронъ іой каже за гостіоницу неку у Минхену. Я ѣи

„Я ѣу вечерасъ поѣи, а вы сутра айдѣте за-мноѣ!“ рече она башъ утврдо.

„Узмите ову мою кнѣжицу, у ѣной су банкноте — на свакій случай нек' ій имате.“

„Морамъ е узети, ако неѣу съ тимъ какву сумню по-диѣи! Дакле да се разстанемо — немойте пре одъ сутра уютру да се отиснете на путь!“

„У здравлю да се видимо!“

Сладко е полюби у ѣѣну дрктаюѣу руку. После не-коликко минута отиде она изъ цркве са грофомъ, кои се дотле Богу моіо. Албрехтъ кадъ е на чистину изишао, види где оде пѣтовъ. Грофъ е самъ собомъ коня терао. Албрехтове радости нигди у свету. Найпре у редъ доведе свое новчане послове кодъ некогъ банкера, па онда напи-ше писмо у Бечъ, коимъ Мирку заповеди да са добыве-нимъ писменомъ иде у Хаерсвилъ. Было е веѣъ сасвимъ смркло се кадъ се онъ за путь спреміо. У некомъ сниваню седіо е у своіой соби. На то закуца неко на врати, Бар-хонъ уѣе.

„Господине бароне!“ проговори она пргрдна люда.

„Шта ми носите?“

„Гласъ, да е господична Амалія садъ башъ на по-штански коли одпутовала. Нити грофъ ни ѣѣговъ бледый синовацъ шго о томъ знаду. Него само моіомъ помоѣу мо-гла се потайно на путь кренути. Лепа господична кадъ е села у кола пришапне мени: отидите господину барону Бе-ку, па кажите му да сте ме последний путь у Аахену по-служили. Я самъ се пожуріо, господине, да ту заповестъ извршимъ.“

Албрехтъ му да неколикко банкнота, напомене му да ѣути и никоме ништа неказуе, и обеѣа му добаръ поклонъ кога ѣе му послати на данъ свога венчаня. Бархонъ се свимъ на свету закуне, да ѣе ѣутати, па онда оде. У про-зоръ сутра данъ одпутуе баронъ на особитимъ поштанскимъ колима. На еданъ сатъ може быти после ѣѣвогъ одлазка, доѣе полицайный комисаръ и пытао е за ѣѣга. Ништа дру-го нису умели казати му, до само капію крозь кою е гостъ изъ вароши отишао.

(Продужиѣе се.)

ну, ерѣ одъ тога ѣе текъ помоѣъ зависити!“ — Тако го-вораше по улице ѣетаюѣи се господичъ.

„Я ѣу вамъ целу истину казати,“ рекне младиѣъ съ тужнимъ уздисанѣмъ, „я доиста нисамъ просіаѣкъ одъ зана-та, али несреѣа, коя е мога отца нашла, и бедно станѣ, у комъ се моя мати налази, нагонило ме е, да съ тужнимъ срдцемъ и силомъ просіаѣчимъ.“

„Ко е вашъ отацъ?“ упыта непознатыи господинъ. Младиѣъ му садъ стане приповедати, како е ѣѣвогъ отацъ отмѣный у вароши трговацъ збогъ мнимогъ пріятеля бан-кротирао и после неколикко месеціи одъ тежке муке умро.

Мати пакъ нѣгова и млађий братъ налазе се у найвећей сиротини. Нѣга као одрастлогъ узео е у кућу еданъ одъ пріятеля умршегъ отца, а мати радила е туђе, те е тако себе и млађегъ брата издржавала; но прошле ноћи напрасно е нападне таква болестъ, коя іой и животу грози. Сиромашный и тужный младић нити новаца нити другогъ средства има, да кукавной матери помогне. „Ахъ Боже,“ заключи онъ говоръ, „та ни толико одважности немамъ, да наше старе пріятель посетимъ и одъ нѣи помоћи иштемъ. Но што бы то и чинію, кадъ су богати пріятельи тврди, а сиромашни немаю друго шта, осимъ доброгъ срца, а мени то ніе одъ помоћи. Зато —

Непознатыи господић пресече му речъ, да бы се само нагледао младића, кои свету истину говори.

„Продужите садъ далъ,“ рекне му онъ тихимъ гласомъ.

„Зато,“ продужи онъ далъ, „намислимъ васъ као непознатогъ молити, да бы се смидовали на мою бедну матеръ!“

„Седили ваша мати далеко одавде?“ упыта странныи младића.

У последной кући у овой улици, съ леве стране на трећемъ поду,“ одговори младић плачевнимъ гласомъ.

„Па заръ іошть нисте лекара позвали?“ Ево вамъ неколико долара, па отрчите одма по нѣга!“

Младић узме новце и ороси му руку сузама. Млого ніе могао говорити, но текъ е ове речи изустіо: „Некъ васъ Богъ благослови!“ и одма по лекара одлети.

Непознатыи гледао е неко време за младићемъ, после се упути управо кући бедне удовице. Кадъ узъ степене на трећій подъ дође и на врата куцне, отвори ій наеданпутъ красно детенце тужногъ и жалостногъ изгледа. У соби е стояо еданъ старый асталъ, две столице и еданъ поготову излупанныи орманъ, а на астаду женскій радъ. Поредъ све сиротинѣ соба е врло чисто изгледала. У сиротинскомъ кревету лежала е болестница у якой грозници.

Онъ се приближи кревету и упыта болестну за нѣю станъ. Она држећи га за лекара изкаже му све, што му е знати требало; наипосле рекне, да бы за ню найвећа уте-

ха была, кадъ бы часть пре умрла, еръ бы е смръть одъ сваке бриге и тугѣ избавила — али кадъ на синове помисли, како ій бедно оставя, онда се и саме смрти грози.

Мнимый лекаръ утеши е колико е годъ више могао, рекне іой, да се нѣму сасвимъ повери и да му сву несрећу исприповеда. Кадъ е све съ найвећомъ пазливости преслушао, запиште мало папира — но сиротиня ни то ніе имала. Случайно спази на кревету зборникъ, узме га, оцепи крайній чистъ листъ и неколико речи напише. Затимъ се поздрави съ болномъ и оде.

Мало затимъ дође и старіи синъ.

„Мила мати!“ викне онъ радостно, „Милость Божія не оставя васъ! Некий добродушанъ странаць дао ми е петъ долара; будите само стрелливи, садъ ће лекаръ доћи.“

Мати загрли мило чедо свое и рекне му: „Заръ си ты лекара позвао? Но то е за чудо; та онъ е већ овде бы!“

„Ніе могуће!“ рекне синъ зачуђено.

„Быо е, синко, па іошть како ме е изъ свегъ срца тешио. Ено рецепта нѣговогъ на астаду.“ Младић узме съ астада артию, и кадъ прочита дркбућимъ гласомъ рекне:

„Мати, ово ніе рецептъ! Слушайте!“ и онъ іой прочита цедулицу, коіомъ ће моћи знатну суму ма одъ когъ анкера подићи.

Мати се одъ радости мало издигне и рекне снну: „подпись ми прочитай, сине, подпись!“

„Ћорђе Вешингтонъ! Президентъ Конгреса!“

Чимъ е чула мати име Вешингтоново, одма е одъ превелике радости спустила главу и тако побледила, да су синови мислили, да ће изданути. Но срећомъ дође и лекаръ, кои болну одма поврати. И самъ лекаръ, кадъ е цедулицу вешингтонову прочитао, быо е савъ узбуђенъ.

Выспренный и редкий овай мужъ долазио е чесће овой бедной удовици и нѣну е децу тако упутію, да су доцніе свою матеръ врло лепо издржавати могли.

Кадъ се ово добродѣинство у Филадельфій прочуло, са свію страна оріо се гласъ: „Нека милостивый Богъ благослови избавителя отечества и бедны грађана! Нека Богъ багослови Вешингтона!“

Теріакъ и Митридатъ.

(Противоотровн.)

Ако игди, то се постепенна образованость у свагдашнѣмъ леченю увиѣа. Филозовска мудрость одъ столѣтія онако исто као и нѣна блудня налазила е нередко у лекарству свое средоточіе. Као што свакій векъ збогъ поедини знамениты людій у исторіи славанъ остае, тако исто и лекарство збогъ поедини лекова важность добія. Овде спадаю несумнѣно Теріакъ и Митридатъ, два чудновата средства, коя су умове послѣдователя Ескулана преко 2000 година занимала.

Као што е человекъ одъ некови наклонѣнъ увекъ знамениту стваръ чудноватомъ изобретателю приписвати, тако е исто и съ Митридатомъ. По едногласномъ казиваню стары народа добію е зн. метый овай лекъ име одъ Митридата по-

знатогъ краля Понта, кси е више пута римлянина рать обьявлявао и съ нѣма до 64 год. пре Христа воевао. Према да е онъ еданъ одъ наиснажнѣи людій быо, опетъ се онъ едногъ само-невидимогъ непріятеля плашію. т. е. отрова. Но онъ е у томе имао довольно узрока, еръ као моћный победитель, кои е скоро сву малу Азію покорію, кои е дванаветъ езика знао, кои се безъ толмача съ подчинѣнимъ народима разговарао, могао е доста мислити, да га само овимъ средствомъ уморити могу. Кадъ е наипосле одъ Помпея савладанъ быо, да не бы у робство пао, отруе све жене свое, децу и себе самогъ. Сви іомру, а нѣму ништа отровъ неучини. У овой очаятельной околности наложи некомъ Галусу, да га убіе. Сво нѣгово добро падне у руке

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Помпею, изъѣху прочегъ нађе се и еданъ екземпляръ нѣгове лекаріе. По налогу Помпея преведе се истый съ грчкогъ на латински, и ово е Помпей више почитовао, него саму побѣду надъ Митридатомъ добивену. Као найзнаменити трофей донесу га Римляни у Римъ, гди га е наскоро некій римскій поета Дамократъ спевао.

Изъ Рима се распростре свуда гласъ о знаменитомъ томъ овомъ леку, кои се тада као мати свію лекарія узимао. Нѣга су употребљавали и противъ отрова и у другимъ болестима. До времена Андромаха дворскогъ лекара кодъ познатогъ цара Нерона — дакле сто година — непрестано е чудноватый лекъ овай у najveћој важности быо. Крвожедный овай римскій царь, подобно Митридату, имао е узрока страшити се невидимогъ овогъ неприятели. Онъ наложи дакле, да се ово средство іоштъ веѣма усавршенствуе. Андромахъ дода томе леку и месо одъ отровне зміе, као найпречій лекъ за уедъ отровны животиня. Поправљено ово средство назову Теріакъ. Змія, одъ кое су месо употребљавали, звала се Тирусъ, неки е називаю Vipera или Echidna.

Изъ свега овогъ видимо, да су стари народи овай начинъ леченя имали: равно подобнимъ лечити вая, отровъ зміяма отровнимъ и т. д. И самъ отаць лекарства Хипократъ држао се тогъ правца, почемъ е учіо, да противно противнимъ лечити треба, тако н. пр. жучне болести горкимъ средствами лечити вая. У новіе време почео е овимъ на-

чиномъ лечити Ханеманъ, основатель Хомеопатіе: онъ е препоручивао да се онакви лекови употребљаю, кои исту болестъ проузрокую, тако н. пр. лековита за грозницу хина саму грозницу проузрокуе; да бы о овомъ сигуранъ быо, давао е здравимъ людинама хину, кои су после грозницу добили. И ако су ову науку данасъ многи одбацили, опетъ остав истина, да се равно подобнимъ лечи. Кодъ монастира Бобіо близу Милана хилландама шкорпія на овай начинъ ватаю: одъ шкорпіе зейтиномъ съ обичнимъ смешанимъ прелію живу шкорпію коя одма цркне; ово е оно исто, као што е и Андромахъ противъ отрова отровне зміе употребљаю. Непостои ли и данасъ у народу, кадъ кога пчела уеде, да се иста прегнѣчена на рану завіе? Оваковы примери могли бы сотинама навести.

Различно су Теріакъ правили. Арапскій лекаръ Авицена (умро 1036 год. после Хр.) правіо е одъ 66 различны матерія; другій арапскій лекаръ Галенъ (121 после Хр. у малой Азія рођенъ, употребљаю е 59 матерія. Андромахъ употребљаю е 19 матерія, као: месо одъ отровне зміе, морскій лукъ, адакаронъ, црный биберъ, опіумъ, циметь, ружу, смирне, шафранъ, рабарберъ, ѣумбиръ, белый биберъ, корень одъ горчице (траве), копаръ (травя), боброву водицу, више родова смоле, терпентинъ и мерцани у пра сатрвени.

Наибольій Теріакъ добивао се изъ Млѣтака, овай су на явномъ месту у присуству семата правили.

Чертнице

изъ приватногъ живота едногъ восточно-индискогъ краля.

Не само кроячке кафе, него и бербери доста су у свету чувени, еръ данасъ е тежко човека наѣи, кои незна добро шишати; па кадъ таквы искусны бербера и мы имамо, да каквы мораю енгзески быти, кои одъ толико векова цео светъ шишаю, и кои су се у свою вештину тако поуздали, да су пре две године и Кронштатъ шишати намислили; но поузданѣ ово морало ій е на жалость преварити, еръ е грашнѣ кронштатскій тврѣій одъ главе човечіе; — съ тога се бряичице и морале закратко иступити.

Мы ѣемо дакле говорити о одномъ берберину, кои е сада у Лондону на омнибусу кондуктеръ, а некада е кодъ краля Нусира*) у восточной Индіи првый министръ быо. Како е онъ у дворъ краљѣвъ првый путь уведень, ево како самъ приповеда: Никадъ се къ восточномъ краљу неодолази съ празнимъ шакама, но свакадъ мора буди-какавъ поклонъ у рукама имати; то е у Индіи обичай, кои ми се потоме допада, што и краљ онога, кои му е поклонъ донео, богато обдари. Я самъ стою предъ дворомъ краљѣвскимъ у престолномъ граду Лукнову, држеѣи у рукама неколико комада златногъ новца — у вредности 60 талира, и умалъ ми непрепуче глава одъ яке жеге. После дугогъ чеканя изиђе изъ двора краљъ, обученъ као правый енглескій киношъ;

имаѣаше црнъ капуть, шарпскій шеширъ, црну мараму и уздигнуту ордлицу; возраста е средиѣгъ а стаса гибкогъ. Съ околинномъ разговараю се енглески, и кадъ е къ мени приступіо, пріятно се насмее и новце у моимъ шакама додирне, али ій неузме.

„Вы сте се дакле рѣшили, да кодъ мене у служби останете?“ упыта ме онъ.

„Ѣсамъ, Ваше Величество!“

„Мы ѣемо добри пріятелья быти. Я Енглезе радо имаю.“ Затимъ се далъ упути, а я се нѣговой свити прідружимъ.

„Метните ваше новце брзо у цепъ,“ рекне ми еданъ Енглезъ, кои е кодъ краля служитель быо, „еръ ѣе вамъ кои одъ уроѣеника изъ шака отргнути; почемъ исти новци по логикки Индіянаца неприядаже више вама.“

Я га одма послушамъ, еръ су ми новци пречи были, него сви Индіянци. Прво самъ се у двору упознаю съ некимъ Енглезомъ, кои е краљу енглескій езикъ предавао. Краљ е желіо да течно енглески говори, збогъ тога е учителю наложіо, да му свакій данъ по еданъ сатъ предае. Но кадъ време предаваня дође, сманѣи те тай сатъ на десеть минута.

„Доста съ езикомъ,“ викне краљ после десеть минута предаваня, „то ми е врло сувопарно. Оди овамо, майсторе, да поіємо по едну.“ И тако смо увекъ остало вре-

*) После смрти краљѣве дође онъ у Енглеску и овде сво иманѣ проигра, и кадъ е до крайности дошао, ступи у Лондону на омнибусу као кондуктеръ.

ме за предаванъ опредѣлено у пиѣу провели. Но учитель
www.опеть годишнѣ добиао 1500 фунтѣи штерлинга (15,000
фор. ср.)

Да бы наши читатели изближе познали чувеногъ овогъ
берберина и првогъ министра, мы ѣемо укратко историю
вѣгову описати. Онъ е у Лондону у одной берберничи шег-
гртъ быо, па кадъ му се нѣ свидило кафе служити и дво-
рити, остави берберницу и као матрозъ на одной лаѣи до-
ђе у Калкуту. Овде наново почне брѣяти, шпшати и косу
коврчити. Съ временомъ прибави приличанъ капиталъ, и да
не бы при едмомъ занату остао, купи лаѣу, напуни е раз-
номъ робомъ и одплови узъ Гангесъ. Тумараюѣи тргови-
номъ по свомъ предѣлу дође наипосле у Лукновъ. У пре-
стоной овой вароши бѣше ѣенералный Гувернеръ првый
кицощъ, кои е са своѣомъ коврчастомъ косомъ свима за
узоръ моде и цивилизаціе служю. Берберинъ упозна се
одма съ еднимъ одъ служителя дворски, коме е непрестано
у главѣ быдо, да му е само коса лено коврчаста, како
бы се съ ѣенералнымъ гувернеромъ уткривати могао. Нашъ
берберинъ едва то дочека и помисли у себи: „овде ѣе бы-
ти ѣара.“ И тако изъ Лондона одбегшиѣ шегртъ нафризира
служителя дворскогъ тако, да га е не само светина съ лю-
бопытствомъ гледала, него и самъ краљ. Одъ дана на данъ
допадне се и краљу тай украшай главе. Дворскѣи служи-
тель, садашнѣи членъ парламента у Лондону, да бы се кодъ
краля удворю, дозове берберина и каже му, да бы и краљ
желю коврчасту косу имати. Овай томъ вести обрадованъ

наоружа се справама берберскимъ и дође краљу, кои га
врло лено прими. Нафризиранный краљ радовао се као мла-
да у венчанѣмъ альфинама; обасуо е берберина и новцемъ и
чести, наложио дворянима да га „Софрусъ — Канъ“ славнѣи
войсковоѣа — титулираю. Каснѣе постави га првимъ измеѣу
петъ министра а тако исто и главнѣмъ келнеромъ. Свако
пиѣе при трапази морао е онъ наипре окусити (Краљ се
бояо, да га роѣаци неотрую). Седю е првый до краля.
Што годъ е у двору потребовало, све е онъ то набавляо
и исплаѣивао. Свакогъ месеца давао е рачунъ, кои е веѣиѣ
быо, него млоги будети у државама европскимъ. Други
дворяни говорили су краљу, да га првый министеръ вара,
но краљ е на то одговарао: „ништа зато, я оѣу могъ Со-
фрусъ кана да обогатимъ.“ Наипосле стадоше и по нови-
нама индискимъ првогъ министра грдити, но овай као пра-
вый Англезъ нѣ се на то ни освртао, веѣъ е гледао, да што
веѣиѣ рачунъ начини, да одъ свою страна мита прими.

Првый министеръ палио е и жарю непрестано до смр-
ти краљве и по енглескомъ начину сву околину шишао.
Краљ Нусиръ као деспотъ пао е у велику мрзость кодъ
народа, кою су мрзость Енглезѣи за свой рачунъ юштъ веѣ-
ма уселявали, како бы и ову часть Индіе присвоили, као
што су и све проче. Чимъ е краљ Нусиръ издануо, одма
е берберинъ и првый министеръ умакао. Незадовольяюѣи
се садъ као богатъ съ Индіомъ оде у Лондонъ, где е као
што смо горе казали закратко грдно иманъ проѣердао —
отето проклето!

СМЕСИЦЕ.

Чудна Ружа.

Кажу мени руйну ружу,
Што на беломъ полю цвета,
Кажу да е красна дивна
Ново чудо белогъ света.

Веле ружа не мирише,
Ал' простире дивногъ чара,
Румена е као зора
Пуна сластѣиѣ, пуна жара.

Мишля яданъ, шта е ово
Ахъ превара само клета,
На беломе гди ѣе полю
Таква ружа да процвета?!

Мишля яданъ, неверова'
Ал' ми срдце 'вако збори:
То заръ незнашь! То е ружа
Што на лицу драге гори! —

и. п. с.

Змѣя и музика.

Еданъ очевѣдацъ приповеда о следуюѣемъ чуднова-
томъ изкуству своѣмъ:

Говори се, да музика прѣятно на змѣе дѣствуе, тако
да се индискѣи обсенари и такозвани укротители змѣи при-

лкомъ обучаваня будикаквимъ оруѣемъ за музику служе.
О томе самъ се и самъ пре некогъ времена уверю, премда
ми е свакояко непонятно.

Пре неколико дана донео самъ у едно дружество пр-
стенасту змѣю (Ringelnatter.) Пошто смо е неко време на
асталу сматрали, заключимо, да е убиемо. Тога ради доне-
семъ едно винско стакло готово до грла пуно спирта одъ
деветдесетъ степеня, те змѣю у ню стрпамо. Пошто се не-
колико пута у стаклету дизала и спуштала, остаде наипо-
сле съ главомъ къ дну окренута мирна и недвижима, са-
вивши тело у налѣпше котуре горе къ грлу одъ стаклета.
То бѣше око седамъ сатѣи и по' у вече. Забава се про-
дужи, разговарало се, и шалило, али су се погледи често
къ змѣи враѣали, коя е недвижима у реченомъ положеню ле-
жала.

Заборавивши на змѣю седнемъ за клавиръ и почнемъ
свирати. Свирка подуже траяла, докъ наеданпутъ дружество
повика: „гледайте, гледайте! змѣя е юштъ жива.“ Она се
съ целѣмъ теломъ тѣо дизала и спуштала. Устанемъ, да се
собомъ о томе уверимъ, мислеѣи, да се свима гледаоцима
причинило, почемъ самъ држао да е немогуѣе, да змѣя чи-
тава два сата може у спирту живити; но змѣя се меѣу тимъ
опетъ примирила была. Одемъ и опетъ на мое место и по-
чнемъ свирати, те се змѣя стаде опетъ онимъ истѣмъ начи-
номъ двизати. Чимъ самъ престао свирати, престадо е и

ибио дивизанѣ. То самъ неколико пута повторавао у времену одъ нѣ сага, и за то време уверисмо се, да е запета музика змио покретала, а ништа друго.

Загонетка.

Мы смо браћа едногъ отца, не близанци прави,
И ако су у многоме наше близке нрави.
Отацъ намъ е на престоду, комъ с' и престо' кланя,
У нѣмъ сила, важность, слава одъ людскогъ постаня.
Одъ кадъ люде земля створи по вечной пресуди
Светъ невиде лепши' чедя, те се чуду диви.
Па опетъ насъ животь никадъ топлотомъ негрее,
Нит' се радость, нити чувство на лицу намъ смее;
Ал' се животь съ нама чудно у човѣку буди,
Мисли прену, чувства пламте, благороде с' буди.
Отацъ насъ е изродио, да служимо верно;
Едни прате людске мисли, други чувство смерно.
Први с' рано изродише, юштг у оно време,
Финикинянъ питомости кадъ е сеяо семе:
Изъ дремежа разумъ прену, прогледаше люди,
Те у тамной людства ноћи зоре светъ заруду.
После Кама Грци су ий брижно неговали,
Те потомци данасъ врли земљомъ овладали.
Безъ нѣ б' верна Исторія чудна басна была
И изкуству свакомъ бы се саломила крила;
Човечество морало бы боравити санакъ,
Као чедо у колевци, комъ несвиће данакъ.
Сва данашня дивна чуда неб' видела света,
Што Европу данасъ чине господаремъ света.
К'о што мода по времену крой одѣлу меня,
И вештество прераѣуе по свомъ вкусу цреля,
Тако и нѣ облачише у разнo одѣло,

Часть у кору, камень, памукъ, ил' у платно бело;
Касно су имъ дали тело одъ олова мека,
Данасъ лете као муња преко гора, река,
Некадъ су ий едни само свештеници знали,
А нѣновимъ данасъ огнѣмъ и колеба с' пали;
Огanh рата разпалюю, те се люди косе,
Ал' и грану маслинову у рукама носе;
Свию зада и врлина сведоци су верни,
Па с' у нѣма и побожникъ Богу кланя смерный.
Насъ каснѣ отацъ роди, узкликнуше люди,
Радость прену, храмъ оденку, уздргаше груди.
Евреи насъ нешто знали у прастаро време,
Те насъ Грци разплодише као редко семе;
У Европи задобисмо постоянну владу,
Те по свакомъ данасъ краю за насъ люди знаду.
Юначество се узъ насъ диже, страшливость се крие,
Ал' и твердо кадшто срце збогъ насъ сузе лие.
Побожность се съ нама крепи, къ небу духъ узлеѣ,
Ал' и на гнѣвъ и освету срце се покреѣе;
Любовь радо съ нама пева, а туга уздише,
Свако чувство безъ разлике нашимъ духомъ дише;
Къ нама децу безазлену съ колачићи маме —
Али доста; шта смо? речи веѣ ти кажу саме.

МАЛЕНИХЪ.

Разрешенъ Логогрифа у 18. числу Подунавке: Посто-
янство (топ, погоп, поп, пост).

Следуюа Господа послала намъ разрешенъ истогъ Логогрифа:
Г. Василий Василичъ и Г. Парохъ В. Субботиць у Земуну; Г. Парохъ
Никола Вибиль у Меленци; Г. Парохъ Урошь Лазаревичъ у Войки.

Господичня Юдита Путькич у Викинди и Г. Никола Станковиць у
Башахиду, одрешили су подуно математичный задакъ подъ брось
1 у Подунавки.

Спомянемо, да имаде и фа-
лични сокова;

ОГЛАСИМЪ.

Зато умолявамо свакогъ, да мо-
три на онѣхъ флашице.

СТЕЙРИСКІЙ БИЛЬНЫИ СОКЪ

ЗА ОНЕ КОИ ПАТЕ ОДЪ ПРСНО.

Овай се сокъ досада по увераваню најгласовитиъ лѣкара у Бечу и Градцу за чудо добаръ показао, а имено противъ
кашли, грине, кѣлвице, промуклогъ гласа, вратоболѣ и грудоболѣ.

Многи, кои су узели
тај сокъ, доказую, да
немогу бити безъ нѣга
и да само нѣму имаю
благодарити, што имъ
е одакшана боля и што
могу мирно спавати:
збогъ благотворногъ
дѣйства овай се сокъ
наиболѣ препоручуе ка-
ко малой деци, тако и
су затворени, и на нѣма
су надиси заедно са
подписомъ онога кои
производи тај сокъ. —
Цѣна е едногъ стакленцета
30 кр. ср.; маѣ
одъ два стакленцета немогу
се слаги. Што се завію
и пошлю два или чети-
ръ стаклета, то се рачуна
на 20 кр. ср.

Тај сокъ производи I. Пурглайтнеръ, апотекаръ кодъ „зелена“ у Градцу, а добити се може у Земуну у апотеки кодъ „златногъ орла“
Карла Трешчича.

ОБЪЯВА.

Трговица кодъ „Пшѣма“ у Земуну велико е стова-
рните разногъ галантерискогъ еспана; особито на-
лази се тамо, свакояки кошудя како одъ румбургер-
скогъ платна, тако и одъ памука белогъ и фарбацогъ,
на продаю. Кои дакле чепа кошудя, моѣи не ий тамо
пабавити, и то по ефивной цени.

Печата, издае и одговара књигопечатня I. К. Сопрона у Земуну.

наистариимъ лицама
вкусъ му е врло прия-
танъ.

Стакленцета су стей-
рискогъ бильногъ сова
бела, горе дугуляста и
са калайнимъ канѣина.
на којна као и на ста-
кленцету пише: „Апа-
тека кодъ елена у Град-
цу“ и „I.P.A.“ добро

(1—12)

ГЛАСНИЦИ

ДРУШТВА СРБСКЕ СЛОВЕСНОСТИ У БЕОГРАДУ
палазе се кодъ I. К. Сопрона у Земуну на продаю.
Ко те књиге купити жели, нека се на горшю књи-
жару обрати. Цена е свакой поединой части
30 кр. ср. Ко све частии наладипуть куни, мо-
ѣи не ий за 2 фр. 20 кр. ср. добити.